

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	8Cdo/177/2020
Identifikačné číslo spisu:	5117233895
Dátum vydania rozhodnutia:	17.09.2020
Meno a priezvisko:	JUDr. Ladislav Górász
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2020:5117233895.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa: M. B., C.. XX. X. XXXX, bývajúceho u matky, zastúpeného kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Žilina, dieťa rodičov: matky B. W. N., bývajúcej v Ž., U. XX, zastúpenej advokátkou JUDr. Máriou Padalovou, so sídlom v Žiline, Nám. M. R. Štefánika 1, a otca Y. M. B., bývajúceho v Ž., W. XX, o úpravu práv a povinností k maloletému dieťaťu, vedenej na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 21P/286/2017, o dovolaní matky proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 30. októbra 2019, sp. zn. 6CoP/56/2019, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Žilina (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 13. mája 2019, č. k. 21P/286/2017-297 v spojení s doplniacim rozsudkom tohto súdu 13. mája 2019, č. k. 21P/286/2017-312 a opravnými uzneseniami z 22. mája 2019, č. k. 21P/286/2017-319 a z 27. júna 2019, č. k. 21P/286/2017-356 zveril maloletého M. B., C.. XX. X. XXXX, do osobnej starostlivosti matky (výrok I.) spolu s oprávnením obidvoch rodičov zastupovať maloleté dieťa a spravovať jeho majetok (výrok II.). Otcovi uložil povinnosť prispievať na výživu maloletého dieťaťa sumou 170 eur mesačne s účinnosťou od 1. decembra 2017 do 31. mája 2019 vždy do 15-teho dňa v mesiaci vopred k rukám matky (výrok III.). Nedoplatok na výživnom za obdobie od 1. decembra 2017 do 31. mája 2019 vyčíslil vo výške 1.190 eur a tento povolil otcovi splácať v mesačných splátkach po 30 eur spolu s bežným výživným pod následkom straty výhody splátok (výrok IV.). Vo zvyšnej časti návrh matky zamietol (výrok V.). Ohľadne styku otca s maloletým M. schválil rodičovskú dohodu, ktorá je obsahom výroku VI. rozsudku. Matke uložil povinnosť informovať otca o zdravotnom stave maloletého dieťaťa vždy do 24 hodín od zhoršenia zdravotného stavu dieťaťa s oprávnením otca byť prítomný na zdravotných vyšetreniach dieťaťa (výrok VII.). O trovách konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na ich náhradu (výrok VIII.).

2. Doplniacím rozsudkom súd prvej inštancie zrušil neodkladné opatrenie - uznesenie Okresného súdu Žilina č. k. 21P/286/2017-76 z 31. januára 2018 (v spojení s uznesením Krajského súdu Žilina sp. zn. 6CoP/28/2018 z 18. júna 2018, ktorým bolo uznesenie okresného súdu potvrdené). Predmetným uznesením okresný súd dočasne upravil výkon rodičovských práv k maloletému dieťaťu až do právoplatného rozhodnutia vo veci samej a tiež uložil otcovi povinnosť platiť na maloleté dieťa výživné vo výške 100 eur mesačne vždy do 15. dňa kalendárneho mesiaca vopred k rukám matky počnúc dňom nariadenia neodkladného opatrenia.

3. Opravným uznesením č. k. 21P/286/2017-319 z 22. mája 2019 súd prvej inštancie opravil výrok rozsudku v časti schválenej rodičovskej dohody (výrok VI.) a vo zvyšnej časti zostal rozsudok súdu prvej inštancie týmto uznesením nedotknutý. Následne opravným uznesením č. k. 21P/286/2017-356 z 27. júna 2019 opravil aj čas odovzdávania dieťaťa matke po ukončení styku s otcom.

4. Na odôvodnenie rozhodnutia uviedol, že návrhom doručeným na súd 13. decembra 2017 matka žiadala zveriť maloletého M. do jej osobnej starostlivosti, otcovi určiť vyživovaciu povinnosť na neho vo výške 300 eur mesačne a upraviť jeho styk s maloletým M.. Uviedla, že rodičia maloletého dieťaťa nie sú manželia a od marca 2017 nebývajú v spoločnej domácnosti. Matka konkretizovala a vyčísľila mesačné výdavky na maloleté dieťa na sumu 300 eur a žiadala, aby sa otec podieľal na ich úhrade v celom rozsahu, pretože ona je na predĺženej rodičovskej dovolenke a sama zabezpečuje osobnú a nepretržitú starostlivosť o maloleté dieťa a taktiež jeho bytovú potrebu. Otec prispieval na výživu maloletého dieťaťa sumou 200 eur mesačne do decembra 2017 (vrátane). Pokiaľ aj dieťaťu niečo kúpil, započítal si to na uvedenú sumu. Od januára 2018 otec prispieva na výživu maloletého dieťaťa pravidelne sumou 100 eur mesačne v súlade s neodkladným opatrením.

5. Na základe vykonaného dokazovania súd prvej inštancie pri aplikácii ust. § 36 ods. 1, § 24 ods. 1 až 4, § 25 ods. 1 a 2, § 26, § 62 ods. 1 až 6, § 75 ods. 1, § 76 ods. 1 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine v znení neskorších právnych predpisov (ďalej len „Zákon o rodine“) na zistený skutkový stav dospel k záveru, že je potrebné upraviť výkon rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu, nakoľko jeho rodičia spolu nežijú, o maloletého sa od marca 2017 stará výlučne matka, otec má záujem o pravidelný a intenzívny styk s maloletým synom. Keďže súd nezistil v starostlivosti matky o maloletého žiadne nedostatky s prihliadnutím aj na útlý vek maloletého syna, zveril maloletého M. do osobnej starostlivosti matky, s čím otec aj súhlasil. Súčasne rozhodol, že obidvaja rodičia sú oprávnení maloletého zastupovať a spravovať jeho majetok. Rodičia uzatvorili dohodu o úprave styku otca s maloletým M., ktorá rešpektuje pracovné povinnosti otca maloletého, ako aj denný režim maloletého dieťaťa. Dohoda je vedená na postupné odpútavanie maloletého dieťaťa od matky a rozširovanie styku otca so synom a po 6 mesiacoch k upusteniu od prítomnosti matky na týchto stretnutiach. Rodičia si osobitne upravili styk aj pre prípad sviatkov a prázdnin. Súd prvej inštancie vyhodnotil túto dohodu ako rešpektujúcu realizáciu rodičovských práv a povinností otca, ako aj právo maloletého dieťaťa na zachovanie vzťahu s oboma rodičmi. Nakoľko medzi rodičmi vznikali opakovane konflikty ohľadne neposkytovania informácií o zdravotnom stave maloletého dieťaťa matkou otcovi, v záujme ich predchádzania súd uložil matke povinnosť informovať otca o zdravotnom stave maloletého M..

6. Pri určení výšky výživného súd prvej inštancie vychádzal z prehľadu aktuálnych mesačných výdavkov na maloleté dieťa predložených matkou. Z týchto hľadísk na vek maloletého a jeho odôvodnené potreby považoval za dôvodné tieto výdavky: na stravu vo výške 100 eur; plienky, vlhčené obrúsky, krém vo výške 45 eur; hygienické potreby vo výške 20 eur; lieky vo výške 30 eur; ošatenie a obuv vo výške 50 eur. Prihliadol na to, že mal. dieťa je v období aktívneho rastu, (čo sa premieta najmä do výdavkov ako je strava, oblečenie a obuv), na zdravotný stav dieťaťa, ktorý vyžaduje pravidelné podávanie liekov na odporúčanie odborného lekára - neurológa, pričom poznamenal, že výdavky na lieky môžu byť v súvislosti so sezónnym ochorením dieťaťa aj vyššie. Medzi pravidelné mesačné výdavky súd nezahrnul poplatky v centre včasnej intervencie vo výške 15 eur a návštevu materského centra vo výške 20 eur, ktorých vynaloženie matka nepreukázala. Súd tiež nezohľadnil ani budúce výdavky spojené s návštevou materskej školy, ktorú maloletý M. v čase rozhodovania súdu ešte nenavštevoval. Súčasne súd prihliadol na to, že matka si voči synovi plní svoju vyživovaciu povinnosť aj formou

osobnej starostlivosti a uspokojovaním jeho bytovej potreby, ktorá je postavená na roveň finančným plneniam.

7. K pomerom matky uviedol, že je na ďalšej rodičovskej dovolenke a jej jediný príjem predstavuje rodičovský príspevok a prídavky na dieťa vo výške 245,04 eur. S poukazom na posudok o dlhodobom nepriaznivom zdravotnom stave dieťaťa sa dá predpokladať, že matka bude na rodičovskej dovolenke i v nasledujúcom roku. Otec pracuje v spoločnosti O. I., O.. U.. L.. I. C. B. a jeho priemerný čistý mesačný príjem predstavuje 840 eur. Jeho mesačné výdavky predstavujú: výživné na syna vo výške 100 eur, strava pre syna, detské centrá, hojdačky vo výške 30 až 40 eur, inkaso Bytterm vo výške 131,36 eur, (od 1. decembra 2018 znížilo na 105,35 eur), elektrická energia vo výške 25 eur, (od štvrtého mesiaca 2018 vo výške 19 eur), plyn vo výške 4,30 eur, UPC vo výške 34,70 eur, RTVS vo výške 4,64 eur, cestovné do práce vo výške 60 eur, k rodičom vo výške 20 eur, strava vo výške 150 eur, telefón vo výške 30 eur, drogéria vo výške 20 eur, tréning vo výške 20 eur, hypotéka vo výške 140,37 eur, dlh voči rodičom vo výške 200 eur, poisťka na byt vo výške 5,04 eur.

8. Posúdením schopností, možností a majetkových pomerov otca súd dospel k záveru, že pomery otca umožňujú platiť výživné na syna vo výške 170 eur a takto určená výška výživného zodpovedá odôvodneným potrebám maloletého. Konštatoval, že predloženie dokladov zo strany povinného rodiča o jeho výdavkoch môže slúžiť aj ako podklad pre stanovenie jeho životnej úrovne, nie ako dôkaz, že rodič nemá dostatok finančných prostriedkov na to, aby plnil primeranú vyživovaciu povinnosť svojmu dieťaťu. Nakoľko súd nemal preukázané odôvodnené potreby maloletého v rozsahu navrhovaného výživného (300 eur mesačne), vo zvyšnej časti návrh matky na určenie výživného zamietol.

9. Začiatok vyživovacej povinnosti otca súd stanovil od 1. decembra 2017, t. j. od začiatku kalendárneho mesiaca, v ktorom bol podaný návrh matky na úpravu práv a povinností k maloletému dieťaťu. Pri stanovení nedoplatku na výživnom vychádzal z preukázaných skutočností, že otec v decembri 2017 prispel na výživu maloletého sumou 200 eur a od januára 2018, (kedy bolo výživné otca určené neodkladným opatrením) pravidelne prispieval na jeho výživu vo výške 100 eur mesačne. Potom nedoplatok na výživnom v rozhodnom období, t. j. od 1. decembra 2017 do 31. mája 2019 vyčísľil súd vo výške 1.190 eur (12 x 70 za rok 2017 a 5 x 70 za rok 2019) a tento povolil otcovi splácať v splátkach vo výške 30 eur mesačne spolu s bežným výživným pod stratou výhody splátok.

10. V závere svojho rozhodnutia súd poznamenal, že rodič je povinný plne rešpektovať zákonnú vyživovaciu povinnosť a svoje výdavky usmerniť tak, aby plnenie vyživovacej povinnosti nebolo ohrozené a rovnako je povinný využívať všetky svoje schopnosti a možnosti na zabezpečenie dostatočného príjmu na to, aby si mohol vyživovaciu povinnosť k dieťaťu plniť v čo najväčšom rozsahu. Všetky ostatné výdavky sú podriadené vyživovacej povinnosti, ktorá má prednosť pred inými výdavkami, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť. Je povinnosťou obidvoch rodičov venovať všetky sily k čo najoptimálnejšiemu zaisteniu výživy a ďalších potrieb svojho dieťaťa.

11. Rozhodnutie o trovách konania odôvodnil ust. § 52 CMP.

12. Krajský súd v Žiline (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie otca rozsudkom z 30. októbra 2019, sp. zn. 6CoP/56/2019 napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie v spojení s dopĺňacím rozsudkom a opravnými uzneseniami vo výrokoch I., II. a VII. potvrdil. Vo výrokoch III. až V. ho zmenil tak, že otcovi uložil povinnosť prispievať na výživu maloletého M. B., sumou 130 eur mesačne od 13. decembra 2017, vždy do 15. dňa v mesiaci vopred k rukám matky maloletého dieťaťa. Nedoplatok otca na výživnom v sume 422,60 eur, splatný za obdobie od 13. decembra 2017 do 13. mája 2019 povolil otcovi splácať v splátkach vo výške 30 eur mesačne, spolu s bežným výživným k rukám matky maloletého dieťaťa pod následkom straty výhody splátok, s účinnosťou od právoplatnosti rozsudku. Vo zvyšnej časti návrh matky na určenie výživného na maloletého zamietol. Ďalej vyslovil, že vo zvyšnej časti, t. j. vo výroku VI. zostáva rozsudok súdu prvej inštancie nedotknutý. Žiadnemu z účastníkov nepriznal nárok na náhradu trov konania.

13. Po preskúmaní veci sa odvolací súd stotožnil so skutkovými a právnymi závermi súdu prvej inštancie, ktoré ho viedli k úprave práv a povinností rodičov k maloletému dieťaťu s výnimkou ďalej uvedených dôvodov, ktoré odvolací súd viedli k zmene napadnutého rozsudku, ktoré uviedol v odôvodnení svojho rozhodnutia. Odvolací súd pri svojom rozhodovaní vychádzal zo skutkového stavu zisteného súdom prvej inštancie. Vzhľadom na charakter konania (úpravu práv a povinností rodičov k maloletému dieťaťu) na základe podaného odvolania podrobil prieskumu napadnuté rozhodnutie v celom rozsahu s výnimkou výroku VI. obsahujúceho rodičovskú dohodu o úprave styku otca s dieťaťom, voči ktorej zákon nepripúšťal odvolanie.

14. Odvolací súd po oboznámení sa s obsahom spisu nemal žiadne výhrady voči výrokom I., II. a VII. napadnutého rozsudku, ktorými súd prvej inštancie upravil výkon rodičovských práv a povinností v otázkach výchovy, zastupovania mal. dieťaťa, správy jeho majetku ako aj povinnosti matky informovať otca o zdravotnom stave mal. dieťaťa. Konštatoval, že v tejto časti rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádzalo z dostatočne zisteného skutočného stavu veci, ktorý súd prvej inštancie aj správne právne posúdil. Zdôraznil, že zverenie mal. dieťaťa do osobnej starostlivosti matky, najmä vzhľadom na jeho útlý vek, je v záujme dieťaťa a matka má všetky predpoklady na výkon osobnej starostlivosti o dieťa. V jej doterajšej starostlivosti neboli zistené žiadne nedostatky a s takýmto postupom vyjadril súhlas aj otec.

15. Za dôvodné, však odvolací súd považoval odvolacie námietky otca proti výške súdom určeného výživného. Uviedol, že obaja rodičia majú zákonnú vyživovaciu povinnosť voči svojmu maloletému dieťaťu, a preto požiadavka matky, aby sa otec podieľal na mesačných výdavkoch maloletého dieťaťa podľa jej vyčíslenia (na 300 eur mesačne) v celom rozsahu, nebola legitímna a odporovala zákonným pravidlám pre určenie rozsahu vyživovacej povinnosti. Ani skutočnosť, že matka je aktuálne na predĺženej rodičovskej dovolenke neznamenal, že by všetky náklady spojené so starostlivosťou o dieťa mal bez ďalšieho znášať druhý - povinný rodič. Inak by tomu bolo, ak by tomu nasvedčovali individuálne okolnosti súdnej veci, čo však v danom prípade nebolo naplnené.

16. Podľa názoru odvolacieho súdu, výživné, v rozsahu 170 eur mesačne, na maloleté dieťa s ohľadom na jeho vek a tomu zodpovedajúce jeho primerané potreby, je až nadštandardné. Určenie výšky výživného je vždy výsledkom posúdenia jedinečných skutkových okolností, ktoré sú nezameniteľné s okolnosťami relevantnými v iných veciach. Každé rozhodnutie o výživnom na dieťa je založené na riešení čisto individuálnych otázok. V súdnej veci mal odvolací súd preukázané, že maloleté dieťa je vo veku tri a pol roka. Matka je aktuálne na predĺženej rodičovskej dovolenke z dôvodu zhoršeného zdravotného stavu dieťaťa. Dieťa ešte nenavštevuje materskú škôlku. Býva v spoločnej domácnosti so svojou matkou a starou matkou. Podľa lekárskeho posudku má maloletý M. oneskorený vývoj reči. Okrem preukázaných výdavkov na lieky, matka nepreukázala zvýšené výdavky v súvislosti s jeho zdravotným stavom. Súd prvej inštancie vyčíslil odôvodnené mesačné výdavky dieťaťa (vrátane výdavkov na lieky) na sumu cca 245 eur. Na výdavky, ktoré môžu potenciálne prichádzať do úvahy v budúcnosti (spojené s návštevou predškolského zariadenia, stomatologickým ošetrením, zhoršením zdravotného stavu) nemohol odvolací súd, rovnako ako súd prvej inštancie, v čase svojho rozhodovania prihliadnuť (§ 217 ods. 1 CSP).

17. Odvolací súd poukázal na to, že ďalšou zákonnou požiadavkou pri stanovení rozsahu vyživovacej povinnosti boli schopnosti a možnosti povinného rodiča. Uviedol, že otec je zamestnaný a jeho priemerný mesačný príjem je vo výške približne 840 až 850 eur mesačne. Po opustení spoločnej domácnosti bol otec nútený zabezpečiť si vlastné bývanie, a preto výdavky spojené s nadobudnutím bytu (pokiaľ ide o hypotekárny úver) a náklady spojené s jeho užívaním ako aj zabezpečením základných životných potrieb otca boli dôvodné. Ostatné výdavky (napr. iné pôžičky aj voči rodičom) bol však otec povinný usmerniť a korigovať tak, aby zabezpečil odôvodnené potreby svojho dieťaťa primerane jeho veku. Hoci je matka na predĺženej rodičovskej dovolenke má bývanie zabezpečené u svojej matky. Podieľa sa teda len na niektorých výdavkoch spojených s bývaním a tieto ju nezaťažujú v plnom rozsahu. Neprimeranou bola i požiadavka matky, aby si otec, v snahe minimalizovať svoje výdavky na úkor platenia vyššieho výživného, zabezpečil menší byt, predal auto, ktoré má a kúpil si lacnejšie. Matka ako vlastníčka iného bytu tiež tento byt prenecháva do užívania svojmu otcovi bez akejkoľvek úhrady,

hoci by si mohla zlepšiť svoju finančnú situáciu jeho prenájmom.

18. Odvolací súd bol potom názoru, že v danom prípade primeraným výživným na maloleté dieťa, bolo výživné v sume 130 eur mesačne. Takto určené výživné totiž zodpovedalo odôvodneným potrebám dieťaťa v jeho veku, ako aj schopnostiam a možnostiam povinného rodiča - otca. Zároveň odvolací súd zdôraznil, že s vekom dieťaťa sa jeho odôvodnené potreby budú len a len zvyšovať. Pokiaľ sa na strane dieťaťa podstatne zmenia pomery a zvýšia sa jeho potreby (napr. s nástupom do predškolského zariadenia, záujmovou činnosťou dieťaťa), táto skutočnosť bude dôvodom pre prehodnotenie výšky výživného určeného súdom v tomto konaní. Nebolo však možné prehliadnuť snahu matky nadhodnotiť výdavky dieťaťa v tomto konaní aj uvedením potenciálnych výdavkov (až absurdne zvýšením úžitkovej vody pri nacičovaní správneho čistenia zubov). Odvolací súd preto prihliadol len na aktuálne reálne výdavky na výživu maloletého, ktoré s výnimkou príspevku na lieky neprekračovali rámec bežných potrieb dieťaťa v tomto veku.

19. Odvolací súd v ďalšom uviedol, že princíp potenciality má prednosť pred princípom fakticity výlučne len vtedy, keď sa tvrdený príjem osoby povinnej platiť výživné javí ako nepravdivý alebo keď táto osoba zjavne nevyužíva svoje schopnosti pre získanie finančných prostriedkov (rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 3Cdo/236/2018). V danej veci potom odvolací súd nemal preukázané skutočnosti na aplikáciu princípu potenciality. Matka vo svojej argumentácii ponúkla veľmi zjednodušený pohľad na aplikáciu tohto princípu, s ktorým sa odvolací súd nestotožnil. Uviedol, že samotná skutočnosť, že otec má vysokoškolské vzdelanie v strojárskom odbore a pracuje na robotníckej pozícii (už 7 rokov, teda má stabilne zabezpečený príjem) ešte neznamená, že nedostatočne využíva svoje schopnosti a možnosti. Uvedenej úvahe odvolacieho súdu nepriamo nasvedčuje aj správa od jeho zamestnávateľa z 27. augusta 2019, z ktorej vyplýva, že zamestnávateľ otca (vysokou špecializáciou) má vysoké kvalifikačné nároky aj na výkon práce v robotníckej pozícii, a preto v tejto firme nie je výnimkou, že na robotníckych pozíciách pracujú aj vysokoškolsky vzdelaní ľudia. Odvolací súd potom v zhodne so súdom prvej inštancie, pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti otcovi, vychádzal z jeho reálnych zárobkových pomerov.

20. Odvolací súd nepovažoval za dôvodné námietky otca voči vyčísleným výdavkom na maloletého, ani jeho námietky ohľadne zníženia jeho príjmu počas pracovnej neschopnosti (v období máj 2018 - január 2019), ktoré považoval len za dočasný charakter. Za dôvodnú, však vyhodnotil námietku otca vo vzťahu k začiatku stanovenia vyživovacej povinnosti. V tomto smere poukázal na to, že súd prvej inštancie v rozpore s ust. § 77 ods. 3 zákona o rodine stanovil začiatok vyživovacej povinnosti, a to s účinnosťou od 1. decembra 2017. Konanie sa začalo podaním návrhu matky dňa 13. decembra 2017, pričom matka ani netvrdila dôvody osobitného zreteľa, pre ktoré by mal súd priznať výživné pre maloleté dieťa spätne odo dňa podania návrhu (najdlhšie za dobu troch rokov). Matka si teda uplatnila výživné na maloleté dieťa od podania návrhu. Uvedené pochybenie súdu prvej inštancie napravil odvolací súd tým, že uložil otcovi vyživovaciu povinnosť s účinnosťou od 13. decembra 2017.

21. V nadväznosti na úpravu výšky výživného rozsudkom odvolacieho súdu, upravil odvolací súd výšku nedoplatku na výživnom v rozhodnom období, t. j. od 13. decembra 2017 do 13. mája 2019 (do rozhodnutia súdu prvej inštancie) a tento pri zohľadnení zaplateného výživného na základe neodkladného opatrenia a vyššej platby výživného o 70 eur za mesiac 12/2017, vyčísľil na sumu 422,60 eur (za rok 2018 - 12x30 eur + za rok 2019 - 4x30 + 12,60 /aliquotná časť za 13 dní mesiaca máj 2019/). Zároveň ponechal otcovi nedoplatok na výživnom splácať v splátkach vo výške a podmienok určených súdom prvej inštancie a pri zmene vyživovacej povinnosti nemal dôvod meniť výšku týchto splátok, ktoré považoval vo vzťahu k uloženému vyživovaciej povinnosti otcovi za primerané.

22. O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods. 1 a 2 CSP v spojení s § 52 CMP.

23. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podala dovolanie matka (ďalej aj „dovolateľka“). Dovolaním napadla výrok, ktorým odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvej inštancie vo výrokoch III.

až V. Navrhla, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu v napadnutej časti zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Dovolanie podala z dôvodu podľa § 420 písm. f/ CSP, ako aj z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci odvolacím súdom, ktorý sa mal odkloniť od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a/ CSP). Uviedla, že odvolací súd jej nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Namietala nepreskúmateľnosť rozhodnutia odvolacieho súdu, a jeho argumentáciu v odôvodnení považovala za vnútorne rozpornú. Odklon od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu videla v tom, že priznané výživné by malo predstavovať 20 až 30 % čistého príjmu povinného rodiča, s prihliadnutím na individuálne okolnosti konkrétneho prípadu, čo v danom prípade nenastalo, keď odvolací súd (na rozdiel od súdu prvej inštancie) určil výšku výživného zodpovedajúcu iba 15 % čistého príjmu otca. V ďalšom mala za to, že odvolací súd v dostatočnej miere nezistil skutočnosti rozhodné pre posúdenie danej veci (súd sa dostatočným spôsobom nezaoberal a nevyhodnotil schopnosti, možnosti a majetkové pomery otca ako povinného ako aj okruhu osôb, voči ktorým má povinný vyživovaciu povinnosť). Odvolací súd nevzal do úvahy, že sám otec tvrdil, že je v jeho schopnostiach a možnostiach uhrádzať výživné vo výške 150 eur mesačne. I právny zástupca otca uviedol, že vzhľadom na osobnú starostlivosť matky o maloletého, by mal otec znášať náklady na maloletého vo výške 2/3 (čomu by zodpovedala suma výživného 163,30 eur). V ďalšom poukázala na neprimerané majetkové riziká, ktoré na seba zobral otec, keď svoju bytovú otázku nemusel podľa nej riešiť úverovým zaťažením a pôžičkou od rodičov, aby si zakúpil 3 izbový byt. Otec sa mal pohybovať v nižšom finančnom rozpätí kúpou 1 alebo 2 izbového bytu. Súd v ďalšom dostatočne neprihliadal na skutočnosť, že otec prenajímal v minulosti 2 izby vo svojom byte nájomníkom, a po podaní návrhu na určenie výživného, tieto nájomy ukončil. V ďalšom nevzal do úvahy ani možné jednorazové výdavky na maloletého (potreba zaobstarať posteľ maloletému, nábytok, stolík, lyže, bicykel a pod.), ktoré zo súdom určeného výživného 130 eur, matka nebude schopná zabezpečiť. Za oprávnené, považovala výživné určené súdom prvej inštancie vo výške 170 eur mesačne (zodpovedajúce 20 % čistého príjmu otca), ktoré považuje za súladné i s rozhodovacou praxou súdov. Odvolací súd tiež nesprávne vyhodnotil skutočnosť, že matka maloletého žije u svojej matky, a preto sa podieľa len na niektorých výdavkoch spojených s bývaním.

24. Otec navrhol dovolanie odmietnuť, príp. zamietnuť. Rozhodnutie odvolacieho súdu považoval za riadne odôvodnené a preskúmateľné. Argumentoval, že dovolateľka v dovolaní nevymedzila právnu otázku, na vyriešení ktorej odvolací súd založil svoje rozhodnutie a neoznačila ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu, od ktorej sa mal odvolací súd odkloniť (touto nie je ňou označené rozhodnutie Krajského súdu v Trnave).

25. Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Žilina sa k dovolaniu matky písomne nevyjadril.

26. Predmetné konanie sa od 1. júla 2016 riadi ustanoveniami CMP. Vzájomný vzťah medzi CMP a CSP je vymedzený v § 2 ods. 1 CMP, podľa ktorého sa na konania podľa tohto zákona použijú ustanovenia CSP, ak tento zákon neustanovuje inak. CMP v ustanoveniach § 76 a § 77, obsahujúcich niektoré ustanovenia o dovolaní „neustanovuje inak“, ak ide o prípustnosť dovolania v posudzovanej veci; prípustnosť dovolania otca bolo preto potrebné posudzovať podľa ustanovení CSP.

27. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) matka zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Na odôvodnenie uvedeného záveru dovolací súd uvádza nasledovné:

28. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

29. Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa

konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP). Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

30. Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP). Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

31. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť, z čoho konkrétne vyvodzuje prípustnosť dovolania a v spojitosti s tým označiť v dovolaní náležitým spôsobom tiež dovolací dôvod (1Cdo/17/2019, 2Cdo/225/2018, 3Cdo/142/2018, 4Cdo/10/2018, 5Cdo/9/2019, 7Cdo/1/2018, 8Cdo/94/2018).

32. Dovolací súd už v rozhodnutiach vydaných do 30. júna 2016 opakovane (viď napríklad rozhodnutia sp. zn. 1Cdo/6/2014, 3Cdo/209/2015, 3Cdo/308/2016, 5Cdo/255/2014) uviedol, že právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, sučastou ktorého je bezpochyby tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých civilný súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred civilným súdom, vrátane dovolacieho konania (m. m. I. ÚS 4/2011). Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (napr. rozhodnutia dovolacieho súdu sp. zn. 3Cdo/42/2017, 4Cdo/95/2017, 5Cdo/87/2017, 8Cdo/99/2017).

33. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f/ CSP, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia.

34. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

35. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu tak, že sa ním rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť

súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to ako súd viedol spor) znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a mariaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj R 129/1999 a 1Cdo/6/2014, 3Cdo/38/2015, 5Cdo/201/2011, 6Cdo/90/2012). Tento pojem nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na faktickú meritórnu rozhodovaciu činnosť súdu. „Postupom súdu“ možno teda rozumieť iba samotný priebeh konania, nie však konečné rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou uplatneného nároku.

36. Podľa právneho názoru dovolacieho súdu treba pojem „procesný postup“ súdu vykladať takto aj za právnej úpravy účinnej od 1. júla 2016.

37. Pokiaľ „postupom súdu“ nie je rozhodnutie súdu - finálny (meritórny) produkt prejednávania veci v civilnom sporovom konaní, potom už „postupom súdu“ vôbec nemôže byť ani časť rozhodnutia - jeho odôvodnenie (obsah, spôsob, kvalita, výstižnosť, presvedčivosť a úplnosť odôvodnenia), úlohou ktorej je vysvetliť dôvody, so zreteľom na ktoré súd rozhodol (1ECdo/10/2014, 3Cdo/146/2013).

38. Matka namieta, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu je nepreskúmateľné. Už dávnejšia judikatúra najvyššieho súdu (R 111/1998) zastávala názor, že nepreskúmateľnosť rozhodnutia nezakladá zmätočnosť a prípustnosť dovolania; nepreskúmateľnosť bola považovaná len za vlastnosť (vyjadrujúcu stupeň kvality) rozhodnutia súdu, v ktorej sa navonok prejavila tzv. iná vada konania majúca za následok nesprávne rozhodnutie veci (viď § 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p.), ktorá prípustnosť dovolania nezakladala. S týmto názorom sa stotožnil aj ústavný súd (pozri rozhodnutia sp. zn. I. ÚS 364/2015, II. ÚS 184/2015, II. ÚS 288/2015 a I. ÚS 547/2016). Na zásade, podľa ktorej nepreskúmateľnosť zakladá (len) „inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p.“, zotrvalo aj zjednocujúce stanovisko R 2/2016, právna veta ktorého znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku“. Zmeny v právnej úprave dovolania a dovolacieho konania, ktoré nadobudli účinnosť od 1. júla 2016, sa podstaty a zmyslu tohto stanoviska nedotkli, preto ho treba považovať aj naďalej za aktuálne.

39. V danom prípade obsah spisu nedáva žiadny podklad pre uplatnenie druhej vety stanoviska R 2/2016, ktorá predstavuje krajnú výnimku z prvej vety a týka sa výlučne len celkom ojedinělých (extrémnych) prípadov, ktoré majú znaky relevantné aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. O taký prípad ide v praxi napríklad vtedy, keď rozhodnutie súdu neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie, alebo keď sa vyskytli „vady najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“ (pozri Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009), prípadne ak došlo k vade tak zásadnej, že mala za následok „justičný omyl“ (Ryabykh proti Rusku, rozsudok z roku 2003).

40. V prejednávanej veci odvolací súd zmenil rozhodnutie súdu prvej inštancie, pokiaľ išlo o výšku súdom určeného výživného, keď mal za to, že výživné v rozsahu 170 eur mesačne, s ohľadom na vek maloletého (3,5 roka) a tomu zodpovedajúce jeho primerané potreby, by bolo v danom prípade nadštandardné. Poukázal pritom na to, že maloletý ešte nenavštevuje materskú škôlku, býva v spoločnej domácnosti so svojou matkou a starou matkou a okrem preukázaných výdavkov na lieky, nemá zvýšené výdavky v súvislosti s jeho zdravotným stavom (oneskoreným vývojom reči). Jeho odôvodnené mesačné výdavky (vrátane výdavkov na lieky) predstavujú sumu cca 245 eur, pričom na výdavky, ktoré mohli potenciálne prichádzať do úvahy v budúcnosti (spojené s návštevou predškolského zariadenia, stomatologickým ošetrením, zhoršením zdravotného stavu), odvolací súd nemohol prihliadať. Uviedol, že otec v zamestnaní dosahuje priemerný mesačný príjem vo výške približne 840 až 850 eur mesačne a po opustení spoločnej domácnosti si musel zabezpečiť vlastné bývanie. Z týchto dôvodov výdavky otca, spojené s nadobudnutím bytu (pokiaľ išlo o hypotekárny úver) a náklady spojené s jeho užívaním ako aj zabezpečením základných životných potrieb, považoval odvolací súd za dôvodné. Na ostatné výdavky otca (napr. iné pôžičky aj voči rodičom) odvolací súd neprihliadal, keďže bolo jeho povinnosťou si ich usmerniť a korigovať tak, aby predovšetkým zabezpečil odôvodnené potreby svojho dieťaťa. Odvolací súd mal za to, že v danom prípade primeraným výživným na maloletého, bolo výživné

v sume 130 eur mesačne s tým, že takto určené výživné zodpovedalo odôvodneným potrebám dieťaťa v jeho veku, ako aj schopnostiam a možnostiam povinného rodiča - otca. Zároveň uviedol, že pokiaľ sa na strane dieťaťa podstatne zmenia pomery a zvýšia sa jeho potreby (napr. s nástupom do predškolského zariadenia, záujmovou činnosťou dieťaťa), táto skutočnosť bude dôvodom pre prehodnotenie výšky výživného určeného súdom v tomto konaní. Odvolací súd však mohol prihliadať len na aktuálne reálne výdavky na výživu maloletého, ktoré s výnimkou príspevku na lieky, neprekračovali rámec bežných potrieb dieťaťa v tomto veku. Odvolací súd sa v odôvodnení svojho rozhodnutia riadne vysporiadal i s matkou požadovaným uplatnením tzv. princípu potenciality (príjmu), keď uviedol, že tento má prednosť pred princípom fakticity výlučne len vtedy, keď sa tvrdený príjem osoby povinnej platiť výživné javí ako nepravdivý alebo keď táto osoba zjavne nevyužíva svoje schopnosti pre získanie finančných prostriedkov. V tomto smere poukázal i na závery rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 3Cdo/236/2018. Odvolací súd však nemal preukázané skutočnosti na aplikáciu princípu potenciality, keď poukázal na to, že samotná skutočnosť, že otec má vysokoškolské vzdelanie v strojárskom odbore a pracuje na robotníckej pozícii (už 7 rokov, teda má stabilne zabezpečený príjem) ešte neznamená, že nedostatočne využíva svoje schopnosti a možnosti. V tomto smere poukázal i na vyjadrenie zamestnávateľa otca z 27. augusta 2019, v zmysle ktorého zamestnávateľ kladie vysoké kvalifikačné nároky aj na výkon práce v robotníckej pozícii, a preto v jeho firme nie je výnimkou, že na robotníckych pozíciách pracujú aj vysokoškolsky vzdelaní ľudia. Odvolací súd preto, pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti, vychádzal z reálnych zárobkových pomerov otca. Na druhej strane odvolací súd nepovažoval za dôvodné námietky otca voči vyčísleným výdavkom na maloletého, ani jeho námietky ohľadne zníženia jeho príjmu počas pracovnej neschopnosti (v období máj 2018 - január 2019), ktoré považoval len za dočasný charakter. Za dôvodnú, vyhodnotil jeho námietku vo vzťahu k začiatku stanovenia vyživovacej povinnosti (§ 77 ods. 3 zákona o rodine).

41. Z rozhodnutia odvolacieho súdu tak boli dostatočne zrejmé úvahy, vedúce ho k zmene rozhodnutia súdu prvej inštancie ohľadne určenej výšky výživného na maloletého. Za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f/ CSP nemožno potom považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutia podľa predstáv dovolateľky.

42. Argumentácia matky, ktorou zdôvodňuje vadu zmätočnosti konania spočívajúcu v nepreskúmateľnosti rozhodnutia, smeruje predovšetkým k spochybneniu správnosti právneho posúdenia veci odvolacím súdom. Pokiaľ totiž namieta, že odvolací súd pri rozhodovaní nezohľadnil skutočnosti, ktoré mali viesť k určeniu vyššieho výživného, ide z hľadiska obsahového nie o námietky týkajúce sa procesného postupu súdu (v zmysle procedúry prejednávania veci), ale o námietky týkajúce sa právneho posúdenia (právnych záverov súdu), na ktorom odvolací súd založil svoje rozhodnutie. Najvyšší súd už ale podľa predchádzajúcej úpravy dospel k záveru, že realizácia procesných oprávnení sa účastníkovi neznemožňuje právnym posúdením veci (viď R 54/2012 a 1Cdo/62/2010, 2Cdo/97/2010, 3Cdo/53/2011, 4Cdo/68/2011, 5Cdo/44/2011, 6Cdo/41/2011, 7Cdo/26/2010 a 8ECdo/170/2014). Na tom zotrval aj aktuálny judikát R 24/2017. Vytýkaná nesprávnosť právneho posúdenia nie je procesnou vadou zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f/ CSP a nezakladá prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia.

43. Dovolaťka ďalej namietala nedostatky v procese dokazovania, keď podľa nej odvolací súd v dostatočnej miere nezistil skutočnosti rozhodné pre posúdenie danej veci (dostatočným spôsobom nezistil schopnosti, možnosti a majetkové pomery otca ako aj okruhu osôb, voči ktorým má povinný vyživovaciu povinnosť), a preto svoje rozhodnutie založil na nedostatočne zistenom skutkovom stave.

44. Dovolačí súd uvádza, že dokazovanie je časť civilného konania, v rámci ktorej si súd vytvára poznatky, potrebné na rozhodnutie vo veci. Právomoc konať o veci, ktorej sa návrh týka, v sebe obsahuje i právomoc posúdiť to, či a aké dôkazy na zistenie skutkového stavu sú potrebné a akým spôsobom sa zabezpečí dôkaz na jeho vykonanie (I. ÚS 52/03). Súd nie je v civilnom konaní viazaný návrhmi strán sporu na vykonanie dokazovania a nie je povinný vykonať všetky navrhované dôkazy. Posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z navrhnutých dôkazov budú v rámci dokazovania vykonané, je vecou súdu, a nie strán sporu. Pokiaľ súd v priebehu civilného konania (prípadne) nevykonával všetky navrhované dôkazy alebo vykonával iné dôkazy na zistenie rozhodujúcich

skutočností, nemožno to považovať za procesnú vadu konania znemožňujúcu realizáciu procesných oprávnení strán sporu (viď R 125/1999). V súvislosti s námietkou nedostatočného zistenia skutkového stavu veci a z toho dôvodu došlo k nesprávnemu vyhodnoteniu dôkazov, najvyšší súd už podľa predchádzajúcej úpravy (§ 237 ods. 1 písm. f/ OSP) dospel k záveru, že uvedené nebolo dôvodom znemožňujúcim realizáciu procesných oprávnení strán sporu (R 37/1993, R 125/1999, R 42/1993 a napríklad rozhodnutia dovolacieho súdu sp. zn. 1Cdo/85/2010, 2Cdo/29/2011, 3Cdo/268/2012, 3Cdo/108/2016, 2Cdo/130/2011, 5Cdo/244/2011, 6Cdo/185/2011, 7Cdo/38/2012).

45. Podľa konštantnej judikatúry najvyššieho súdu nie je dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP paušálne tvrdenie o nedostatočne zistenom skutkovom stave, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu (3Cdo/26/2017, 4Cdo/56/2017, 5Cdo/90/2017, 8Cdo/187/2017). Súlad tohto právneho názoru s Ústavou Slovenskej republiky posudzoval Ústavný súd Slovenskej republiky napríklad v uznesení sp. zn. II. ÚS 465/2017 a nedospel k záveru o jeho ústavnej neutržateľnosti.

46. So zreteľom na uvedené možno uzavrieť, že zo strany matky nebol preukázaný nesprávny procesný postup súdu, ktorým by bola vylúčená z uskutočňovania jej patriacich procesných práv v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) CSP.

47. Dovolateľka tvrdila, že v posudzovanej veci sa odvolací súd svojím rozhodnutím odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a/ CSP). Tento odklon videla v tom, že priznané výživné by malo predstavovať 20 až 30 % čistého príjmu povinného rodiča, s prihliadnutím na individuálne okolnosti konkrétneho prípadu, čo v danom prípade nenastalo, keď odvolací súd (na rozdiel od súdu prvej inštancie) určil výšku výživného na maloletého zodpovedajúcu iba 15 % čistého príjmu otca. Za ustálenú rozhodovaciu prax súdov označila rozhodnutie Krajského súdu v Trnave z 30. júna 2016 sp. zn. 10CoP/15/2016. K uvedenému dôvodu prípustnosti dovolania dovolací súd len stručne poznamenáva, že pre právnu otázku, ktorú predpokladá § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, je charakteristický „odklon“ jej riešenia, ktorý zvolil odvolací súd, od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Ide tu teda o situáciu, v ktorej sa už rozhodovanie senátov dovolacieho súdu ustálilo na určitom riešení právnej otázky, odvolací súd sa však svojím rozhodnutím odklonil od „ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu“.

48. Za ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu treba považovať predovšetkým rozhodnutia a stanoviská publikované v Zbierke stanovísk a rozhodnutí Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky, vydávanej Najvyšším súdom Slovenskej republiky od 1. 1. 1993 s pôvodným názvom Zbierka rozhodnutí a stanovísk súdov Slovenskej republiky (pokiaľ neboli v neskoršom období judikátorne prekonané), ako i rozhodnutia najvyššieho súdu, v ktorých bol opakovane potvrdený určitý právny názor, alebo výnimočne aj jednotlivé rozhodnutie, pokiaľ neskôr vydané rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v tomto rozhodnutí nespochybnili, prípadne ich akceptovali a vecne na ne nadviazali. Vzhľadom na účel právnej úpravy dovolania, ktorým je v prípade dovolacieho dôvodu spočívajúceho v nesprávnom právnom posúdení veci predovšetkým riešenie doteraz neriešených otázok zásadného právneho významu, do ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu v zmysle § 421 ods. 1 CSP treba zahrnúť aj naďalej použiteľné, legislatívnymi zmenami a neskoršou judikatúrou neprekonané civilné rozhodnutia a stanoviská publikované v Zbierkach súdnych rozhodnutí a stanovísk vydávaných Najvyššími súdmi ČSSR a ČSFR, ďalej v Bulletin Najvyššieho súdu ČSR a vo Výbere rozhodnutí a stanovísk Najvyššieho súdu SSR a napokon aj rozhodnutia, stanoviská a správy o rozhodovaní súdov, ktoré boli uverejnené v Zborníkoch najvyšších súdov č. I, II. a IV vydaných SEVT Praha v rokoch 1974, 1980 a 1986 (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 24. januára 2018 sp. zn. 6Cdo/29/2017, prijatý ako judikát R 71/2018).

49. V prípade uplatnenia dovolacieho dôvodu, ktorým je nesprávne právne posúdenie veci, je riadne vymedzenie tohto dovolacieho dôvodu v zmysle § 432 ods. 2 CSP nevyhnutným predpokladom pre posúdenie prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 CSP. Len konkrétne označenie právnej otázky, ktorú podľa dovolateľa riešil odvolací súd nesprávne, umožňuje dovolaciemu súdu posúdiť, či ide

skutočne o otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a či sa pri jej riešení odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a/ CSP), alebo ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená (§ 421 ods. 1 písm. b/ CSP) alebo je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 písm. c/ CSP).

50. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 CSP, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnu (teda v žiadnom prípade nie o skutkovú otázku). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že otázkou riešenou odvolacím súdom sa tu rozumie tak otázka hmotnoprávna (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj procesnoprávna (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Musí ísť o právnu otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním. Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu (vyriešenie ktorej nevedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní (a to jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom).

51. Ak dovolateľ v dovolaní, prípustnosť ktorého vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, nevymedzí právnu otázku a neoznačí ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu, od ktorej sa podľa jeho názoru odvolací súd odklonil, dovolací súd nemôže uskutočniť meritórny dovolací prieskum, hranice ktorého nie sú vymedzené. V takom prípade nemôže svoje rozhodnutie založiť na predpokladoch alebo domnienkach (o tom, ktorú otázku a ktorý judikát, stanovisko alebo rozhodnutie mal dovolateľ na mysli). Ak by postupoval inak, rozhodol by bez relevantného podkladu. Na druhej strane ale v prípade absencie vymedzenia právnej otázky a bez konkretizovania podstaty odklonu odvolacieho súdu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu nemôže najvyšší súd pristúpiť ani k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili prvoinštančný a odvolací súd a v súvislosti s tým „suplovať“ aktivitu dovolateľa (advokáta, ktorý spísal dovolanie a zastupuje dovolateľa), z vlastnej iniciatívy vyhľadávať všetky rozhodnutia dovolacieho súdu, týkajúce sa danej problematiky a následne posudzovať, či sa odvolací súd odklonil od názorov v nich vyjadrených; v opačnom prípade by dovolací súd uskutočnil procesne neprípustný bezbrehý dovolací prieskum, priečiaci sa nielen (všeobecne) novej koncepcii právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania zvolenej v CSP, ale aj (konkrétne) účelu ustanovenia § 421 ods. 1 CSP.

52. Z obsahu dovolania (§ 124 ods. 1 CSP) je zrejmé, že dovolateľka namieta nesprávne právne posúdenie v súvislosti s otázkou určenia primeranej výšky výživného vzhľadom na schopnosti, možnosti a majetkové pomery otca. Na preukázanie svojho tvrdenia, že odvolací súd sa pri riešení rozhodujúcej právnej otázky odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a/ CSP) však neuvádza v dovolaní žiadne rozhodnutia dovolacieho súdu (dovolacím súdom je výlučne iba Najvyšší súd Slovenskej republiky). Takýmto rozhodnutím potom nie je vyššie označené rozhodnutie Krajského súdu v Trnave (k tomu pozri bod 48. tohto rozhodnutia). Dovolaťka tak nevymedzuje ňou uvádzaný dovolací dôvod spôsobom uvedeným v § 431 až 435 CSP.

53. Na tomto mieste dovolací súd nad rámec uvedeného poukazuje na už skôr prijaté právne závery najvyššieho súdu vyjadrené v rozhodnutiach, sp. zn. 8Cdo/50/2017, 3Cdo/88/2017, 3Cdo/87/2017, 3Cdo/226/2017, v zmysle ktorých určenie výšky výživného je vždy výsledkom posúdenia vysoko individuálnych, jedinečných skutkových okolností každej prejednávanej veci, ktoré sú nezameniteľné s okolnosťami relevantnými v iných veciach, pretože kritériá na určenie rozsahu vyživovacej povinnosti (napr. schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného, ako aj odôvodnené potreby dieťaťa a ďalšie) sú rozdielne v každej veci a odlišujú sa od prípadu k prípadu. Vychádzajúc z uvedeného dovolací súd zastáva názor, že každé jedno rozhodnutie o výživnom na dieťa je založené na riešení čisto individuálnych otázok, ktoré nemôže byť považované za pravidlo pre iné prípady (i samotná dovolateľka v ňou tvrdenom odklone od rozhodovacej praxe dovolacieho súdu zvyrazňuje potrebu „prihliadania na individuálne okolnosti konkrétneho prípadu“). Pri posúdení a hodnotení zákonom ustanovených

východísk na určenie výživného postupujú totiž sudy vždy diferencovane v každom konkrétnom prípade a nezotrvávajú na určitých striktných hraniciach (porovnaj 8Cdo/50/2017, 3Cdo/226/2017, 3Cdo/88/2017). V takto individualizovanom rámci určovania konkrétnej výšky výživného zovšeobecnenie ani neprichádza do úvahy (porovnaj 3Cdo/226/2017). Zároveň je namieste konštatovanie, že vyriešením takto vysoko individuálnej otázky (akou je určenie konkrétneho rozsahu vyživovacej povinnosti) sa ani nemôže vytvoriť ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu.

54. Pokiaľ dovolateľka nesúhlasí s tým, ako odvolací súd posúdil v danom prípade schopnosti, možnosti a majetkové pomery otca zistené na základe vykonaného dokazovania, dovolací súd zdôrazňuje, že sama polemika s rozhodnutím odvolacieho súdu alebo prosté spochybňovanie správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu, či kritika jeho prístupu zvoleného pri právnom posudzovaní veci, významovo nezodpovedajú predpokladom prípustnosti dovolania, ktoré sú definované v § 421 ods. 1 CSP v spojení s § 432 ods. 2 CSP.

55. Dovolací súd záverom poukazuje na § 121 CMP, podľa ktorého rozsudky vo veciach výživného na maloletých možno zmeniť alebo zrušiť aj bez návrhu, ak sa menia pomery. Dovolateľke teda nič nebráni v budúcnosti v prípade zmeny pomerov, najmä v súvislosti s rastúcimi životnými nákladmi na maloletého a prípadnou zmenou pomerov na strane otca, podať na príslušný súd návrh na zvýšenie výživného.

56. Z týchto dôvodov dospel najvyšší súd k záveru, že nakoľko dovolanie matky nie je podľa § 420 písm. f/ CSP procesne prípustné a dovolateľka nevymedzila dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 CSP spôsobom uvedeným v § 432 ods. 2 CSP, najvyšší súd jej dovolanie odmietol podľa ustanovenia § 447 písm. c/ a f/ CSP.

57. O náhrade trov dovolacieho konania najvyšší súd rozhodol podľa § 52 CMP.

58. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok